

VECKOBLADET

Nr 1 i webbform

080118

Nytt år

Dags att dra igång VB:s 34:e årgång. Vad kan den komma att handla om?

Piggnar rikspolitiken till nu när vi nått halvvägs genom mandatperioden? Vad händer i USA med en ny president, blir det färre imperialistiska krig? Några borgerliga dumheter i Lund?

Med VB:s kvalificerade skribenter blir det säkert en hel del om dessa ting men var säker på att det också kommer att skrivas om en del mer svårgissat. Minns att vi under förra året t ex hade en artikel från "Veckobladets skogsindustriella medarbetare", vi tror att det kan bli ett spännande år!

Välkomna till VB och 2008.

Red

Tips från Kulturcentralen

Cennet Jönsson kvartett

Releasekonsert och säsongspremiär!, på Jeriko 21 januari

Läs mer på <http://kulturcentralen.nu/i/?3898>

Chokladprovning på Cacaofoni

Välkommen till en endorfinhöjande chokladprovning på Cacaofoni 23 januari

Läs mer på <http://kulturcentralen.nu/i/?3953>

Disko Partizani feat Che Sudaka & Papa Dee på Inkonst 19 januari

Läs mer på <http://kulturcentralen.nu/i/?3937>

Plattform med säsongsstart! på Palladium 19 januari

Läs mer på <http://kulturcentralen.nu/i/?3881>

Victoria Tolstoy & Svante Thuresson på Ribersborgs Kallbadhus 21 januari

Läs mer på <http://kulturcentralen.nu/i/?3972>

Julsagorna, konsumtionen, Marx och den totala miljökollapsen

Ungefär 100 000 svenskar (lika många, eller få, som antalet lundabor alltså) förfogar över cirka hälften av den svenska förmögenheten. Kapitalismens sagoberättare uppmanade före jul

svenskarna att konsumera mera. Ändå blev julkonsumtionen något av en besvikelse. Men de borde inte ha blivit förvånade.

När så få äger så mycket och så många så lite blir förstås konsumtionen lidande. Och dessutom felinriktad. Miljardären efterfrågar inte samma varor som trebarnsmamman. Inte kan de tappa hundratusen fullgöra en konsumtionsplikt i proportion till den hälft av tillgångarna de disponerar. Hur de än bär sig åt blir det pengar över. Inte heller kan de nio miljoner som delar på den andra hälften göra det. Deras pengar räcker inte.

Tillväxten (ständigt ökande produktion och konsumtion) befinner sig i akut konflikt med förutsättningarna för fortsatt liv. Just det problemet var inte aktuellt för Karl Marx. Men han insåg en del sakförhållanden som kan vara till nytta i sammanhanget. Till exempel att produktion är konsumtion, konsumtion av naturresurser och konsumtion av människor. Han kallar det konsumtiv produktion. Och den konsumtiva produktionen är orsaken till flertalet miljökollapser. Den konsumerar inte bara fattiga människor, olja, malm och trä utan också mänsklighetens framtid och livsbetingelser på jorden. Liberalismens ”osynliga hand” (priset som funktion av tillgång och efterfrågan) garanterar att exploateringen fortsätter. Ett exempel är torskfisket som kommer att vara lönsamt tills den sista torsken landats (läs mer i Karl Marx, **Till kritiken av den politiska ekonomin**, Arbetarkulturs förlag 1970, alltihop, eller åtminstone från sidan 238 och framåt. Utomordentligt stimulerande text! Kunde man läsa den på 70-talet så kan man nu också.)

Andreas Malm, författare till boken **Det är vår bestämda uppfattning att om ingenting görs nu så kommer det att vara för sent**, föreläste i söndags på Smålands nation. Han tillgrepp också Marx i sin väl underbyggda plädering för tesen i bokens titel. Borgerlig vetenskap utgår från föreställningen att förändringar sker gradvis, sa han. Den menar att det också gäller processer som smältningen av de arktiska isarna. I själva verket har avsmältningen nu gått in i en många gånger snabbare fas än tidigare. Marx insåg att förändringar sker i form av språng, revolutioner, katastrofer, kollapser. Det uppstod en liten diskussion om denna motsättning mellan borgerlig och marxistisk vetenskap. Trycket i en ångpanna ökar ju gradvis (borgerligt) tills den exploderar (marxistiskt).

Andreas framförde övertygande belegg för att växthuseffekten sedan några år nått en explosiv nivå med rader av plötsligt kollapsande system (smältande inlandsisar i Arktis och Antarktis, stigande havsnivåer, varmare hav, våldsammare orkaner) och självgenererande allt snabbare irreversibla processer (tinande permafrost i Sibirien och Kanada med snabbt ökande utsläpp av växthusgaser som konsekvens, instrålning av solvärme i arktiska områden nu när strålningen inte längre reflekteras bort av isen).

Han menade en global massrörelse är nödvändig för att förhindra en nära förestående total katastrof. Miljökampen måste överordnas allt annat, klasskamp såväl som antiimperialism, eftersom den hotar hela vår existens. Däremot var han tydlig med att katastrofen drabbar de fattiga värst, vare sig man talar om individer eller länder. Han krävde ett totalt systemskifte med till exempel införande av globala tvingande ransoneringar (något som också Göran Rosenberg föreslagit i en DN-artikel) och förkastade insatser som sopsortering och liknande som ett individualistiskt opium för folket.

Dock var den katastrof han värtaligt och pedagogiskt målade mer poetisk än lösningarna. Själv tänkte han delta i en aktion för att stoppa trafiken på en malmögata en stund på måndagen. Regeringens politik att satsa på bilism och vägar i stället för järnvägar måste naturligtvis bekämpas. Detsamma gäller Lunds satsning på ett nytt köpcentrum i väster. Och mp:s förslag att förbjuda inrikesflyg i södra Sverige är värt att stöda.

Den nödvändiga massrörelsen förefaller emellertid avlägsen. Så det tycks tyvärr vara för sent för oss på jorden. Men föreläsningen var bra och uppskattades av en publik stor nog att fylla lokalen.

Gunnar Stensson

Nuders tur

Före jul hudflängde vi Mona Sahlin. Nu är det dags för Pär Nuder, den man som Göran Persson föredrog som sin efterträdare.

Vi hörde nämligen radions lördagsintervju med honom. Han påpekade där att svenskarna hade fått det bättre tolv år i sträck, och det stämmer väl om man ser till den materiella levnadsstandarden. Men hur märktes förbättringen? Jo, den märktes runt alla våra städer, berättade Nuder, där det har vuxit upp Ica Maxi, Bauhaus och Bilema.

Alltsammans exponenter för de bilberoende externa köpcentra som utarmar stadskärnorna. Detta är alltså utvecklingens mål och mått, enligt Nuder.

Arma fosterland!

Gr

Debatten om Mana

Det har skrivits mycket om tidskriften Mana och den bedömning som kulturrådet gör inför tilldelningen av tidskriftsstöd.

Tidskriften har en mycket ambitiös webbplats så det är lätt att ta del av artiklarna även för den som liksom jag inte är prenumerant. Jag har tittat på artiklarna från det senaste året och kan inte förstå de påståenden som kritikerna gör. Tvärtemot så finner jag materialet intressant och med god marginal hitom den gräns som kritikerna påstår att man överträtt.

Den som vill läsa mer ur tidningen och bilda sig en egen uppfattning kan [göra det här](#).

Göran Persson

Jorge Capelan, Manas webbredaktör, har gjort en sammanställning av debatten som VB gärna vill sprida. [Läs det här](#).

Kristidender VII, Paul Krugmans nya New Deal

Paul Krugman är en New Deal-nostalgiker. På sin tid var han en arg ung man som demonstrerade mot bombningarna av Kambodja och kritiserade orättvisorna i det ekonomiska systemet. I dag tycks han se den tiden som ett förlorat paradiset. I sin senaste bok "The Conscience of a Liberal" knyter han förhoppningar till att en progressiv amerikansk rörelse skall bära upp en reformverksamhet syftande till att återskapa New Deal-förhållanden i USA; ett förhållandevis jämlikt samhälle där en relativt välbärgad medelklass utgör en stor majoritet av befolkningen (1). I hans strategi ingår som första steg införandet av en statligt finansierad allmän sjukförsäkring. När en sådan visat sig fungera bra och blivit allmänt populär kan man gå vidare med åtgärder för att minska den ekonomiska ojämlikheten – progressiv beskattning av inkomster, skärpta bolagsskatter och stöd till facklig aktivitet.

Krugman är kritisk mot de ekonomer som hävdar att ekonomisk ojämlikhet är en oundviklig följd av globalisering och teknisk utveckling. Man talar i dessa sammanhang om SBTC – "Skill-Biased Technological Change". Mot detta sätter Krugman betydelsen av institutioner, samhällsnormer och politisk makt.

När det gäller sjukvården lär Krugmans förväntningar komma att infrias. Samtliga demokratiska presidentkandidater har någon form av allmän sjukförsäkring med i sina program och även på republikanskt håll höjs det röster för en sådan reform. När det sedan gäller åtgärder för att minska den ekonomiska ojämlikheten så är det Krugmans uppfattning att det går att genomföra med politiska medel.

Avregleringar

I Sverige genomförde Feldt, Åsbrink och Dennis avregleringen av valutarörelser över landets gränser bakom ryggen på Olof Palme och det svenska folket. Detta innebar en klar inskränkning av våra demokratiska rättigheter och av vår regerings möjligheter att bedriva självständig ekonomisk politik. Kapitalisterna kunde utöva utpressning och hota med utflyttning om den ekonomiska politiken inte motsvarade deras önskemål. Liknande anpassningar till Washington Consensus har genomförts i övriga Europa. Överallt har det lett till ökad ojämlikhet, skattesänkningar och nedskärning av välfärden. Till stöd för sin tro på politiska medel har Krugman anfört att EU-länderna inte drabbats lika hårt som USA trots att de på samma sätt utsatts för globaliseringens verkningar och konkurrens med låglöneländer. Och det är nog en riktig iakttagelse. Även om vi fått en ökad ekonomisk ojämlikhet i Sverige så har de flesta ändå åtnjutit stadigt ökande reallöner medan reallönerna i USA stått stilla under flera decennier. Jag kan göra en jämförelse från mitt eget yrkesområde. På sjuttioalet kunde en linjearbetare vid General Motors ha en inkomst i nivå med en svensk överläkare. Idag har en svensk undersköterska en lön som ligger över genomsnittet för en amerikansk industriarbetare.

Det finns förklaringar till dessa skillnader mellan Europa och USA. I det sistnämnda landet har man aktivt stött utlokalisering av industrier till låglöneländer genom skattelättnader. Hundratusentals utlänningar med hög utbildning har fått så kallade arbetsvisa för att arbeta i USA där de kräver lägre löner än inhemska kolleger. Riskkapitalföretag har haft som krav för lån till nystartade företag att en stor del av verksamheten förläggs till låglöneländer. Den högre graden av facklig organisation i Europa har nog också bidragit till att ojämlikheten ännu inte kunnat drivas lika långt här som i USA.

Låglönekonkurrensen

Krugman gav 1994 ut en bok (2) där han bagatelliserade betydelsen av låglönekonkurrensen för lönesättningen i USA. I sin nu aktuella bok (1) antar han att inflytandet kanske blivit något större under 2000-talet. I en artikel New York Times den 28.12.07 går han ännu längre och konstaterar att medan den ökande handeln har varit av godo för världsekonomin i sin helhet så har den lett till minskade reallöner för flertalet arbetare i USA. ”And that makes the politics of trade very difficult” (3). Jag ser detta som ett erkännande att hans grandiosa plan att återuppliva New Deal med politiska medel gått i stöpet redan några månader efter publikationen. Krugman försäkrar att han inte vill ha en protektionistisk politik men tillägger att man bör respektera dem som rekommenderar en sådan.

Det förvånar mig att Paul Krugman varken i sin bok eller i sina NYT-artiklar nämner ett arbete av två amerikaner som fått stor uppmärksamhet på sistone. Ralph E. Gomory, framstående matematiker och under en tid direktör vid IBM och William J. Baumol, ekonomiprofessor, är författare till boken ”Global Trade and Conflicting National Interests” (4). Där beskrivs bland annat vad som händer när ett rikt och tekniskt högutvecklat land - som USA - får ett växande handelsutbyte med ett fattigt och lågutvecklat land med låga arbetslöner - som Kina eller Indien. I ett första skede är utbytet gynnsamt för båda parter. När produktiviteten i det fattiga landet nått en viss nivå blir först arbetarna i det rika landet lidande genom stagnerande löneutveckling och sämre utbud av kvalificerade jobb. Efterhand drabbas även högutbildade i det rika landet av låglönekonkurrensen och så småningom kommer det rika landets hela ekonomi att bli lidande. När boken skrevs år 2000 förelåg fortfarande en win-win situation i handelsutbytet mellan USA och Kina. När journalisten William Greider

förra våren intervjuade Ralph Gomory menade denne att situationen nu ändrats så att USA:s hela ekonomi nu är lidande av handelsutbytet (5). Det avspeglar sig i det stora underskottet i utrikesbalansen, den ökande statskulden och den minskade produktionen i USA av varor och tjänster som kan exporteras – ”tradeable goods”.

Frihandelns konsekvenser

För återställande av balansen i USA:s ekonomi krävs enligt Gomory främst två saker. Dels att skattevägen belöna de företag som investerar i landet och bestraffa dem som investerar utomlands. Dels att införa skyddstullar främst mot de varor som amerikanska företag producerar i utlandet för konsumtion i hemlandet. Det sistnämnda är nödvändigt för annars skulle företagen flytta ut helt och hållet om de ändå kan sälja sina produkter i USA. Ett sådant program innebär att regeringen återtar kontrollen över valutarörelser. Det kan nog inte genomföras isolerat i ett litet land som Sverige men förmodligen i USA med sin stora marknad.

Ett antal chefer i transnationella företag har börjat inse att det som är bra för dem inte alltid är bra för det amerikanska folket. Tillsammans med Gomory har de bildat en aktionsgrupp – Horizon Project – som har etablerat kontakter med kongressledamöter i Washington och arbetar för att få igång en nationell debatt om frihandelns konsekvenser.

Det amerikanska folket har under lång tid levt över sina tillgångar på ett sätt som inte är hållbart i längden. Och det verkar som om den ekonomiska verkligheten nu börjar komma ifatt amerikanerna. En konjunkturedgång har börjat och vad som diskuteras är om det bara skall bli en vanlig recession, en stagflation som på 70-talet eller en deflationistisk depression som på 30-talet. Det sistnämnda vore förstås olyckligt men är å andra sidan kanske det enda som kan åstadkomma en minskning av oljekonsumtion och koldioxidutsläpp. För vem tror egentligen på Stern kommissionen optimistiska ”we can grow and be green”.

Under den pågående presidentvalskampanjen i USA har den privata ekonomin seglat upp som det största problemet för väljarna, före kriget och klimathotet. Den enda presidentkandidat som har ett program med protektionistisk profil är vänsterns favorit Denis Kucinich som dock ser ut att vara chanslös. Han har hittills bara fått några få procent av de demokratiska rösterna. De två som leder demokraternas primärval - Clinton och Obama – lär inte komma med några förslag som luktar ”anti-business”.

I kommande nummer mera om recessionen i USA, dess följder för den övriga världen och Joseph E. Stiglitz bok ”Making Globalism Work”.

Erik Kågström

- (1) Paul Krugman 2007 ”The Conscience of a Liberal”
- (2) Paul Krugman 1994 “Peddling Prosperity: Economic Sense and Nonsense in the Age of Diminished Expectations”
- (3) Paul Krugman “Trouble with Trade” New York Times 071228
- (4) Ralph E. Gomory och William J. Baumol 2000 “Global Trade and Conflicting National Interests”
- (5) William Greider “A Challenger to the Church of Free Trade” The Nation 070423

Den 17-21 september 2008 arrangeras Europeiska sociala forumet (ESF) i Malmö. Över tjugotusen personer beräknas delta i forumet som är en mötesplats för sociala rörelser i Europa. Under fem dagar kommer seminarier och workshops att blandas med kultur, musik, aktivism och demonstrationer.

Tävling: designa affischen!

ESF2008 utlyser härmed en tävling för att ta fram affischen till forumet. Affischen kommer att användas för att mobilisera inför arrangemanget i Sverige och övriga Europa. Instruktioner för tävlingen finns bifogade. Samtliga bidrag ska vara juryn tillhanda senast den 15 februari 2008 och ska skickas till poster@esf2008.org.

Infomöte

På måndag klockan 18.00 på Miljöbiblioteket i Lund (Winstrupsgatan 3) kommer en presentation över hur man kan bli involverad i att förverkliga det Europeiska Sociala Forumet (www.esf2008.org) att hållas. Forumet, som väntas locka minst 20.000 deltagare, kommer hållas i Malmö den 17-21:e september i år. Forumen är en mötesplats för alla sociala krafter som verkar för rättvisa och demokrati och mot nyliberalismen. Var med och skapa ESF underifrån!

Gränsen och ringen

I en gammal skolatlas studerar jag kartan över Estland och Lettland som efter att fram till 1918 ha tillhört det ryska imperiet blev oberoende.

Det ledde omedelbart till en gränskonflikt. Båda staterna gjorde anspråk på gränsstaden Valga, en järnvägsknut med linjer till Riga, Tallinn och Pskov och via dem till de europeiska och ryska järnvägsnäten. En internationell kommission löste salomoniskt tvisten genom att dra gränsen tvärsigenom stan.

Visserligen byggdes ingen Berlin- eller Jerusalem-mur, men gränsdragningen skadade ändå staden och dess befolkning. Mänskliga och ekonomiska band skars av. Staden blödde.

Efter andra världskriget införlivades Estland och Lettland ännu en gång i Ryssland (nu i skepnad av Sovjetunionen), men när det sovjetiska imperiet kollapsade återföddes de som oberoende nationer och gränsen mellan dem blev statsgräns igen. Därmed återuppstod också gränsproblemet i Valga.

Sveriges radio redovisade strax före jul en tragisk episod. Ett ungt par skulle ingå äktenskap, men strax före vigseln hade brudgummen upptäckt att han glömt en viktig detalj (ringen?). Det var bråttom så han bestämde sig för att springa hem till sin lägenhet på andra sidan gränsen och hämta den. En gränsvakt upptäckte honom och sköt honom.

Nu behöver inte längre sådant ske. I samband med Estlands och Lettlands inträde i EU:s passunion öppnades gränserna, både de mellan de båda staterna och de till Europa.

Det betyder ju inte att vare sig nationer eller gränser avskaffades. Däremot förändrades verkligheten bakom begreppen nation och gräns. Den konstruktion som Europasamarbetet

närmar sig innebär att nationalitet, transnationalitet (mellanstatlighet) och övernationalitet stärker och kompletterar varandra. Konstruktionen gör det också möjligt att återupprätta historiska nationella identiteter som Skottlands och Wales´ utan att (i detta fall) Storbritannien försvagas.

Folket i Valga jublade. Äntligen utplånades den konfliktladdade nationalstatsgränsen tvärs igenom stan. Visserligen kvarstår problem beträffande språk (estniska, lettiska och ryska) och valutor (i Estland betalar man med estniska kronor och i Lettland med lats). Men det löser sig med tiden. Estland har redan beslutat om övergång till euro och Lettland följer efter.

Så blir det till slut möjligt för invånarna i Valga att fritt umgås med grannar och släktingar, handla med en och samma valuta i sin egen stad och resa fritt, studera och arbeta i Europa.

Samma slags glädje delas av sjuttio miljoner invånare i sex andra europeiska länder som samtidigt anslöt sig till passunionen. De sista resterna av den gamla järnridån raserades.

Men EU:s gränser mot Afrika, Ryssland, Vitryssland och Ukraina finns ju kvar, liksom gränsen mellan USA och Mexiko, för att inte tala om Israels illegala gränser. Det destruktiva syftet är i samtliga dessa fall att stoppa människor som är i desperat behov av att bli insläppta.

Att avskaffa gränser

Idén att utplåna gränser är inte ny. Tyskland och Italien upphävde en mängd gränser när de enades under 1800-talet. Vietnamkriget handlade om att ena Vietnam genom att avskaffa den gräns mellan Nord och Syd som USA påtvingat landet 1954.

Ibland utplånas gränser spontant och oblodigt som när muren föll i Berlin.

Få gränser har varit så inhumana och dödliga som muren som avgränsar Israel från Palestina.

För Korea återstår fortfarande projektet att avskaffa eller åtminstone något öppna den gräns som påtvingades folket genom Koreakriget.

Nordirlands gränsproblem löstes genom EU-integrationen.

Gränserna i Latinamerika kan på sikt kvalitativt förändras genom någon form av passunion liknande EU, något som redan Che Guevara drömde om som en möjlighet för att stå emot USA-imperialismen.

Det stora negativa exemplet beträffande unioner är naturligtvis Jugoslavien. De många övergrepp mot kroater, bosnier, albaner, makedonier och andra folkgrupper som Milosevic och hans hejdukar begick förklarar varför den jugoslaviska unionen blev så förhatlig.

Vi vill leva, vi vill dö i Norden

Sveriges äldre historia handlar (liksom Europas övriga länders) i hög grad om att skapa en enhetlig nationalstat och att med militärt våld utvidga eller försvara dess gränser.

Sverige erövrade Halland, Skåne och Blekinge från Danmark (och våldsförsvenskade befolkningen), men förlorade Finland till Ryssland 1809.

Efter förlusten av Finland formulerade Esaias Tegnér den lysande tanken ”att inom Sveriges gräns erövra Finland åter”, dvs att satsa resurserna på att utveckla Sverige i stället för att förspilla dem i ett försök att återerövra Finland.

Samtidigt växte skandinavismen fram. Sverige och Norge var redan förenade i en union och man ville att också Danmark skulle ingå, så att en nordisk nation skapades. Skandinavistiskt sinnade lundastudenter gick över öresundsisen till Köpenhamn, en aktion som inte minst av klimatiska skäl ter sig avlägsen denna januari (dock får vi inte glömma bron). Rörelsen dog när Danmark förgäves vädjade om svenskt stöd i försvarskriget mot Preussen 1848.

Skandinavismen förhånas konsekvent i senare svensk historieskrivning men lever kvar i vår nationalsång. Det är inte i Sverige utan i Norden som Carolina Klüft vill leva och dö. Skandinavistiska tankar ligger bakom Nordiska rådet liksom de aktuella planerna på ett nordiskt försvarssamarbete.

När Norge drygt femtio år efter det tysk-danska kriget demokratiskt och fredligt skildes från Sverige uppstod en ny gräns. Det enda tillfälle vid vilket den borde ha hävdats och försvarats

var under den tyska ockupationen, men den gången var Sverige ”villigt” (jfr dagens ”villiga” stater i Irakkonflikten) att tillåta permittenttrafik och malmexport. Annars har den fungerat på samma sätt som gränserna inom EU, vilket bekräftades när Norge ingick i Schengensamarbetet.

En tvist mellan Sverige och Finland om Åland löstes fredligt av NF under mellankrigstiden.

Beträffande den fortsatta utvecklingen i Balkan får man hoppas att Serbien med stöd av EU kommer till samma insikt om Kosovo som Esaias Tegnér och svenska politiker för nästan 200 år sedan gjorde om Finland (även om många av dem nog gärna hade sett att också Finland ingått i unionen).

Jag hoppas nästa vecka återkomma med en text om den akuta gränskonflikten mellan Etiopien och Eritrea och dess negativa konsekvenser för ländernas demokratiska, sociala, ekonomiska och humanitära utveckling och för hela regionen.

Gunnar Stensson

Rädda ungdomarna i norr!

Läste för ett tag sedan ett inlägg i VB där tänkaren Gr påpekade hur dålig uppväxtmiljön är för ungdomar i glesbygden. Ungdomarna har idag urbana värderingar och vill ner till städerna.

Jag kan som vänstermänniska naturligtvis inte ha en avvikande åsikt. Jag tycker det är så skönt att se ungdomar ströva runt mellan butikerna på Nova-Lund. Kommunen löser säkert snart också trafikproblemen så att allt flyter bättre och miljöbilarna kan komma till sin rätt.

Tråkigt det där med Kalla, ja tjejen från Pajala som gick och vann skidtävlingen. Hon kan ju inte må bra. Hoppas hon flyttar ner till storstaden och får mer utvecklande intressen.

Tänkte en Tarendöturist.

Lars-Anders Jönsson

Högerkultur

Vi var väl så där 60 personer som var på Smålands i söndags eftermiddag för att lyssna på Anders Malm. Det är han som har skrivit den uppmärksammade boken med den långa titeln: ”Det är vår bestämda uppfattning att om ingenting görs nu kommer det att vara för sent”. Med rätt lokal, annonsering och tidpunkt borde vi kunnat vara 600. Eller beror det bristande intresset på något annat? Malm själv berättade om hur kanske 50,000 människor stod på Norra Bantorget i protesmöte veckorna innan USA startade Irakkriget, men på klimatdagen den 8 december kom det bara 800. Fattar vi inte allvaret, är vi uppgivna eller förtränger vi det hela?

En vänsterman

Malm visade sig vara en trettioårig journalist, med språk, attityder och argument tydligt hemmahörande inom vänstern och han har mycket riktigt varit ordförande i syndikalistiska ungdomsförbundet. Han har gett ut flera böcker med anknytning till befrielsekampen i Palestina.

Vad han har gjort nu är att läsa in sig på klimatfrågan och satt in den i ett större historiskt

sammanhang, med stora doser geovetenskap och idéhistoria. Jag har fortfarande inte läst hans bok, men jag kan berätta att han är en god talare som i fyrtiofem minuter drog upp de stora linjerna. OK, han är ingen vetenskapsman, men han verkade bra påläst och allmänt saklig. Ja, så blev det frågor och diskussion, det senare en ganska trist sådan kring de ideologiska detaljerna om hur man ska hantera ett eventuellt ransoneringsystem för koldioxid.

Dags för Klimax?

Hur som helst fick jag lust att höra mer om klimatfrågan framöver. Han berättade också om den nystartade föreningen Klimax, som redan har grupper i Stockholm, Göteborg, Uppsala och Malmö. Varför har vi ingen i Lund? Föreningen arbetar med klimathotet och ordnar studiecirkel, men har därutöver en tydlig inriktning på det syndikalister brukar kalla direkt aktion. Man kan t.ex. sätta sig ner en stund på en gata där många bilar vill komma fram. Kanske det behövs något i den stilen för att få klimatfrågan på bordet. Sossarnas och moderaternas och glasmästar Paulssons supermarknad ute vid Mobilia dukar väl nästan för något i den stilen?

En ny kulturprofil

I november i höstas hade vi ett reportage här i VB om en föreläsning i Lund av Johan Staël von Holstein, den kände IT-entreprenören. Det var han som startade Icon Media Lab, ett företag som tillverkade dåliga hemsidor. Han snackade upp företaget, sålde aktierna och stack sen med pengarna när det visade sig att företaget föll ihop som ett korthus efter något år i rubrikerna. Staël von Holstein har sedan dess försörjt sig på att åka runt och tala om sin entreprenörsanda och om sin modiga kamp mot den socialistiska maffia som styr landet. Han anser sig tydligen inte uppskattad efter förtjänst. Men nu har han blivit det

Denne man har nämligen nu av alliansregimen, närmast då kulturministern, placerats i Statens Kulturråd där man ska avgöra vilka fria grupper, tidskrifter mm som ska få statligt stöd. Min reaktion, och säkert alla andras som har någon uppfattning om vad den här killen säger, var oförställd häpnad, följd av upprördhet. Vad fan menar moderaterna, vill de bara förödmjuka folk som sysslar med kultur? Eller handlar det om att göra något riktigt oväntat, ja en sorts installation i offentligheten, att visa att kultur är inte bara för något för skönandar utan också för råskinn och pengamagnater? En alternativ förklaring är att det är ett köttben åt den gamla elaka och råa delen av högern, den vars röster man riskerar tappa som det nya arbetarpartiet.

Fram med pengarna

En annat kulturpolitisk åtgärd av borgarna har ju varit att slopa den fria entrén på ett antal statliga muséer. Mycket riktigt tappade de mer än 40 procent av sina besökare det gångna året. Ett enkel cost-benefitanalys säger ju annars att alla de väsentliga kostnaderna för muséerna betalas av oss alla genom skatten och att det då borde vara fördelaktigt att låta så många som möjligt komma och ta del. Men, nej, man ska visa att man menar allvar genom att betala entré.

När man ska förklara eller bemöta politiska motståndare finns det två huvudvägar. Den ena är att se motståndaren som elak, ja rent av ond. Den andra är att motståndaren är dum, enfaldig, en som inte förstår innebörden av sina handlingar eller inte har insett sakläget. Att tala om ondska är sällan lyckat och ska nästan aldrig tillgripas. Enfald är däremot rätt vanlig, dessvärre ibland också i de egna leden.

Vad är förklaringen?

Vad ska man då kalla moderaternas politik här? Inte ond, men nog är den småsint, som hos en sur och snål arbetsköpare. Enfaldig, okunnig, nja, de vet ju vad de gör och står för det. Kanske ska man kalla det brist på inlevelse i att det finns människor som skulle glädjas över att få ta del av kulturarvet utan att behöva hosta upp femtilappar ur plånboken.

Ibland hör man borgare som klagar över att vi i vänstern anser oss stå för empati, för samhällsmoral och social rättvisa. Det är med sådan här politik borgarna profilerar sig åt andra hållet.

Lucifer

Nya motboken

I slutet av varje månad brukade Ludvig knacka på hemma hos oss. Frågan var alltid densamma: Hade min far något kvar på boken? Det hade min far oftast, trots att han på grund av låg inkomst bara var berättigad till två liter i månaden, medan Ludvig och flertalet andra (manliga) grannar hade tre. Med en extra halvliter bärgad kunde Ludvig sätta lite guldkant även på månadens sista veckoslut.

Åter är det tal om ransonering och individuell tilldelning. Nu handlar det om utsläppsrätter och modellen har närmast lanserats i England. Den har mycket som talar för sej. Det är förvisso en marknadslösning, vilket många radikala personer instinktivt vänder sej mot, men det är en mycket småskalig marknad, som kanske kan jämföras med den på Södra Esplanaden där Lundaborna byter överflödssamhällets produkter med varandra om lördagarna. Den hanteringen upplevs av de inblandade som tämligen nöjsam. Ludvigs besök hade också sina sociala poänger. Han stannade i regel på en kopp kaffe och det hände att kortleken kom fram. Fram till den oktoberdag 1955 då alkoholrestriktionerna upphävdes. Då blev det glest mellan de spontana grannbesöken, och när teven slog igenom ett par år senare upphörde de helt.

Jag ser fram mot den nya motboken, även om den väl får formen av ett tråkigt litet plastkort. Eftersom jag mest förflyttar mej med cykel och tåg kommer jag att ha klimatpoäng över varje månad. Och så kommer grannar och vänner att knacka på och undra om jag kan avstå några poäng eftersom de behöver köra och hälsa på gamla mormor eller frakta ett uttjänt kylskåp till tippen eller transportera barnbarnet till träningen.

Jag kommer förstås att säga nej. Men en sup tänker jag bjuda på.

Gr